

اقتصاد مقاومتی، الگوی حکمرانی اسلامی: راهکار مدیریت تهدیدها در سازمان های دفاعی دانش بنیان، از منظر اندیشه های حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی)

حسن گلی زاده

۱. مقدمه

در چند سال اخیر و با شدت یافتن تحریم های یک جانبه و غیرانسانی غرب علیه جمهوری اسلامی ایران با هدف متوقف کردن برنامه های صلح آمیز هسته ای ایران، واژه ی جدید «اقتصاد مقاومتی» به ادبیات اقتصادی کشور اضافه و به فراخور حال و روز اقتصاد کشورمان مورد بحث قرار گرفته است. این واژه اولین بار در دیدار کارآفرینان با مقام معظم رهبری در شهریور سال ۱۳۸۹ مطرح گردید. در همین دیدار، مقام معظم رهبری «اقتصاد مقاومتی» را معنا و مفهومی از کارآفرینی معرفی و برای نیاز اساسی کشور به کارآفرینی نیز دو دلیل «فشار اقتصادی دشمنان» و «آمادگی کشور برای جهش» را معرفی نمودند (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور، ۱۳۸۹/۶/۱۶).

برای مفهوم اقتصاد مقاومتی در همین مدت زمان کم، تعاریف متفاوتی ارائه شده که هر کدام از جنبه ای به این موضوع نگاه کرده اند. در این میان، تعریف جامع و کامل از اقتصاد مقاومتی را خود رهبر فرزانه انقلاب ارائه داده اند. ایشان در دیدار با دانشجویان فرمودند:

«اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی ها و خصومت های شدید می تواند تعیین کننده ی رشد و شکوفایی کشور باشد.» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار دانشجویان، ۱۳۹۱/۵/۱۶).

امروزه دانش را به عنوان کلید تولید دانش می شناسند. بدون شک مسیر توسعه هر کشور از طریق توجه ویژه به منابع دانشی و سرمایه های فکری آن کشور هموار می گردد. در اسلام نیز مکررا به مقوله علم و دانش توجه ویژه شده است و حتی طلب علم و دانش آموزی را به عنوان یک فریضه بر هر مرد و زن مسلمان قرار داده است. پیامبر گرامی اسلام نیز بر ضرورت دست یابی به علم و دانش در آنسوی مرزها اشاره نموده اند و این بدان معنا است که کسب علم و دانش حد و مرز نمی شناسد.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی) نیز بارها در سخنان خود بر این نکته ظریف انگشت گذاشته و آحاد مردم و مسئولین را متوجه این امر کرده اند که برای پیشرفت کشور، حرکت در مسیر علمی و اکتساب دانش ضرورتی اجتناب ناپذیر است. ایشان مقوله اقتصاد مقاومتی و فرایندهای لازم جهت تحقق سازمان های دفاعی دانش بنیان را نیز در خلال رهنمودهای خود به خوبی تبیین کرده اند. در این مقاله تلاش شده تا نقش مولفه های اقتصاد مقاومتی در سازمان های دفاعی دانش بنیان از دیدگاه معظم له استخراج و در قالب یک مدل ارائه گردد.

۲. بیان مساله

دانش حساس ترین عنصر دوران کنونی و محور اصلی ارتقای قدرت می باشد، ابزار قدرتمندی است که پیشگامی و نوآوری های برتر را ممکن می سازد(رشیدزاده، ۱۳۷۹: ۲۹۱). مزیت های ناشی از توجه به دانش، پایدار هستند زیرا هم سود بیشتری عاید سازمان می کنند و هم می توانند به صورت رویه ای خاص ادامه یابند.

برخلاف سرمایه های مادی که در صورت استفاده از ارزش آنها کاسته می شود، ارزش سرمایه دانش همراه با استفاده ای که از آن می شود افزایش می یابد (داونپورت و پروساک^۱، ۱۹۹۸: ۴۰-۳۹).

1- Davenport, T. H. ; Prusak, L.

در دنیای امروزی، دانش ابزار قدرت و اقتدار است و این ابزار در نظام جمهوری اسلامی ایران هنگامی وصف اقتدار می یابد که به صورت بومی، درون افزا، هم جهت دین و هم دوش فضایل اخلاقی و احساس تعهد همراه شده باشد. از این رو تبیین راهبرد اقتصاد مقاومتی در سازمان های دفاعی دانش بنیان کشور از دیدگاه فرماندهی کل قوا به عنوان فقیه و مرجعی عالیقدر و دانشمندی توانا و رهبری بزرگ حایز اهمیتی و ضرورتی مضاعف می باشد. از این رو با توجه به اهمیت اقتصاد مقاومتی به ویژه در سازمان دانش بنیان و دغدغه های مقام معظم رهبری این تحقیق به بررسی نقش اقتصاد مقاومتی در برابر مدیریت تهدیدها در سازمان های دفاعی دانش بنیان از دیدگاه معظم له پرداخته است.

۳. اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

یکی از دوستان اطلاع دادند که یک ستاد دانشجویی برای تحقیق در اقتصاد مقاومتی تشکیل شده. کار بسیار جالبی است. اینجور کارهای عمیق، همان چیزی است که کشور به آن احتیاج دارد. شما باید فکر کنید، مطالعه کنید، تحقیق کنید. این تحقیقها اگر به درد آن دستگاه مسئول هم نخورد یا به کار او نیاید یا نپسندد، قطعاً به کار شما می آید و به درد شما میخورد. این، کار بسیار جالبی است.

همچنین یکی دیگر از دوستان اطلاع دادند که در دانشگاه شریف مرکز مطالعاتی ای تشکیل شده و در این زمینه ها کار میکنند. اینها بسیار کارهای مهمی است. این انگیزه ی جوان دانشجوی و فکور، خیلی برای آینده ی کشور مهم است.

البته راه حل هایی که گفته شد، بعضی از آنها کاملاً درست است. این را هم من به شما عرض بکنم؛ در همین زمینه ی مسائل اقتصادی، پاره ای از آنچه که پیشنهاد و مطرح شد، ما اطلاع داریم که مد نظر مسئولین هست؛ درباره اش کار میکنند، تصمیم گیری میکنند، اقدام میکنند؛ منتها همه ی اقدامها یا به اطلاع نمیرسد، یا گفتنی نیست. به هر حال اینجور نیست که مسائل اقتصادی در مد نظر آن مسئولین نباشد. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۳۹۰/۵/۱۹).

راهبرد اقتصاد مقاومتی در سازمان های دفاعی دانش بنیان از دیدگاه فرماندهی معظم کل قوا از وجوه مختلف دارای اهمیت فراوان است چرا که اولاً در نظام اسلامی فرماندهی کل قوا برعهده ولایت فقیه می باشد که این خود سرمایه ای عظیم برای جامعه محسوب می گردد. ثانياً شناخت راهبرد اقتصاد مقاومتی براساس دیدگاه های معظم له و عمل بر اساس آن باعث تحکیم و توسعه قدرت و اقتدار نظام جمهوری اسلامی ایران و تجلی یافتن دستاوردهای ارزشمند دانشی در کشور می گردد. پس با توجه به اهمیت حیاتی اقتصاد مقاومتی به ویژه در سازمان های دفاعی دانش بنیان این تحقیق انجام پذیرفت.

۴. هدف تحقیق:

هدف تحقیق بررسی نقش اقتصاد مقاومتی به عنوان راهکار مدیریت تهدیدها در سازمان های دفاعی بنیان در اندیشه های حضرت امام خامنه ای می باشد.

۵. سوال تحقیق:

سوال اصلی این تحقیق این است که نقش اقتصاد مقاومتی به عنوان راهکار مدیریت تهدیدها در سازمان های دفاعی دانش بنیان در اندیشه های حضرت امام خامنه ای چیست؟

۶. مرور ادبیات تحقیق:

در این بخش به منظور روشن شدن بهتر موضوع تحقیق، به مبانی نظری و پایه سازمان های دفاعی دانش بنیان و اقتصاد مقاومتی پرداخته خواهد شد.

۱-۶. دانش: از دیدگاه پالانیسمی^۱ دانش عبارت است از قواعد و اصول سازماندهی داده جمع آوری شده است تا آن را به اطلاعات تبدیل کنند. مور^۲ معتقد است که دانش مخزنی از اطلاعات است که در ذهن انسان ذخیره شده است و در اصل اطلاعاتی را تشکیل می دهد که می تواند از ذهن انسان "بازیابی" شود بدون اینکه نیازی به مشورت با منابع اطلاعات خارجی باشد. از نظر زینز^۳ دانش، اطلاعات درونی شده یا ادراک شده است که می تواند برای تصمیم گیری مورد استفاده واقع شود (زینز، ۲۰۰۷: ۴۷۹).

۲-۶. مفهوم مدیریت تهدیدهای سازمان های دفاعی دانش بنیان

مقام معظم رهبری در این خصوص می فرمایند:

در دنیا یک جنگ عظیم و یک چالش بزرگ برپاست، جنگ توپ و تفنگ نیست، اما جنگ اراده ها، عزم ها، سیاست ها و تدبیرها است (بیانات در دیدار با بسیج دانشجویی دانشگاه ها، ۱۳۸۶/۲/۳۱).

امروزه نگاه دشمن در تهدید ترکیبی از جنگ سخت و نرم است و با طرح جنگ هوشمند درصدد اثر گذاری بر کشورها بخصوص بر جمهوری اسلامی ایران می باشد. پس با توجه به تهدیدات جدید پیش روی سازمان ها مفهوم جدیدی به نام دفاع دانش بنیان یا دانش محور مطرح می گردد که دیگر تعداد نیروی انسانی در آن کمتر مطرح بوده و در مقابل با تهدیدات پیشرو در سه زمینه سخت-نرم و هوشمند می تواند طرحی جامع و دفاعی همه جانبه در مقابل تهدیدات جدید دشمنان باشد. و منظور از سازمان دانش بنیان، سازمان هایی است که بر اساس مفهوم دانش بنیان تاسیس و مشغول فعالیت می باشند که شامل سازمان ها و صنایع دانش بنیان می باشند.

۳-۶. مفهوم اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی یک نظام اقتصادی است که هماهنگ با سیاست های کلان سیاسی و امنیتی نظام اسلامی و برای مقاومت در برابر اقدامات تخریبی شکل بگیرد تا بتواند در برابر ضربات اقتصادی تحریم ها و توطئه های گوناگون اقتصادی نظام استکبار مقاومت کرده و توسعه و پیشرفت خود را ادامه دهد و روند رو به رشد همه جانبه خود را در ابعاد ملی، منطقه ای و جهانی حفظ کند. اقتصاد مقاومتی رابطه نزدیکی با انسجام ملی دارد. منظور از اقتصاد مقاومتی واقعی یک اقتصاد مقاومتی فعال و پویاست نه یک اقتصاد منفعل و بسته به طوری که کشور ضمن مقاومت در مقابل موانع و ناملایمات مسیر خود، روند پیشرفت پایدار خود را حفظ کند. توجه به راهکارهای ذیل جهت رسیدن به اهداف «اقتصاد مقاومتی» ضروری است:

۱- نقطه شروع اقتصاد مقاومتی، سیاستگذاری برای اصلاح الگوی مصرف است. مصرف، تولید را جهت می‌دهد و این دو در کنار هم، جهت سرمایه‌گذاری را مشخص می‌کنند. رونق تولید داخلی و کاستن از وارداتی که می‌تواند به افول و کم رونقی و توقف واحدهای تولیدی داخلی منجر شود، استقلال اقتصادی، قطع وابستگی به خارج، ارتقای تکنولوژی در سطح کلان‌تر شکل می‌گیرد البته باید به گونه‌ای عمل کرد که اقتصاد مقاومتی به معنای تحمیل فشار به مردم نباشد.

1-Palanisamy, R

2-Moore, J..

3- Zins, Chaim

۲- افزایش بهره‌وری در تولید، کاهش قیمت تمام شده تولیدات، کیفیت بهتر و خدمات بیشتر در رقابت با تولیدات خارجی و کاهش واردات، حمایت از تولید ملی به ویژه تولیدات استراتژیک

مدیریت و تنظیم واردات برای به حداقل رساندن نیاز کشور به ارز و حمایت از تولیدات داخل هدایت سیل نقدینگی موجود به سمت اقتصاد مولد و حذف ریشه‌های سوداگری در اقتصاد نظارت بر نحوه توزیع کالاها به ویژه کالاهای اساسی و ضروری اتخاذ راهبرد انقباض بودجه و مدیریت هزینه در کشور با اولویت‌گذاری‌ها، کاهش مصرف‌گرایی و به تعویق انداختن پروژه‌های ناتمام با اولویت‌های پایین داشتن بینش و نگرش مثبت به کسب و کار، ترجیحاً کسب و کارهای مولد نوآورانه جهت بهبود فضای کسب و کار و ایجاد محیط رقابتی با جلب مشارکت‌های مردمی و انحصار زدایی

۳- کاهش آمار بیکاری و خشکاندن ریشه‌های فقر و آسیب‌های اجتماعی ناشی از بیکاری در جامعه

۴- فعال‌سازی سیستم‌های حمایتی پولی و مالی و بیمه‌ای بخش تولید برای تحرک در اقتصاد داخلی و نیز حمایت از صادرات کالاهای غیرنفتی

۵- افزایش واردات «دانش فنی»، «خطوط تولید» و «ماشین‌آلات» در ازای کاهش واردات کالاهای مصرفی با توجه به اهمیت این نوع معاملات در عصر اطلاعات همزمان با «تولید علم» و تولید «دانش فنی» و حمایت از «شرکت‌های دانش‌بنیان»

۶- تداوم سیاست‌های مربوط به خودکفایی کالاهای اساسی مانند: گندم، روغن، شکر یا حداقل ترتیباتی برای یک «اقتصاد ترکیبی مقاومتی» در این باره و با توجه به فقدان طبیعی استعداد کشور برای خودکفایی کامل، نوع همسازی با دیگر کشورها و کانون‌های اقتصادی دنیا باید در راستای اهداف استراتژیک کشور شکل گیرد.

۷- توجه به معضل تورم و برقراری یک نظام قابل پیش بینی و قابل مدیریت در قبال شاخص تورم و تطبیق آن با سطح حقوق و دستمزدها و نیز قیمت ارز در پیشگیری سیاست‌های بهینه در این فرآیند

۸- تبدیل «تهدیدها» به «فرصت‌ها» در روند تأمین کالاها به این معنا که به محض اعمال تحریم در برخی از کالاها، شکل‌دهی به عزم ملی در حوزه فناوری و صنعت و تجارت برای ایجاد «خودکفایی» کامل یا حداقل «خود اتکایی» در تولید و تأمین این اقلام لازمه اقتصاد مقاومتی است. نباید اجازه داد در مورد فشارها و تهدیدهای اقتصادی، بزرگنمایی شود. ضمن آن‌که تحریم «کاغذ پاره» نیست و نباید از آن استقبال کرد.

۹- کاهش اتکا به نفت از طریق «کاهش واردات» و «افزایش صادرات غیرنفتی» یا کالاهای استراتژیک متکی بر نفت مانند پتروشیمی

۱۰- برقراری ارتباطات خاص اقتصادی با برخی از کشورهای دوست، گسترش ارتباطات اقتصادی با کشورها و بلوک‌های منطقه‌ای و متکثر کردن شرکای تجاری از یک شریک عمده به چند شریک کوچک‌تر

۱۱- تلاش برای جلوگیری از اجماع در قبال نظام اسلامی در سطح بین‌الملل. باید این مهم با توجه به آسیب‌پذیری‌های اقتصاد جهانی و جاذبه‌های اقتصادی و تجاری ایران و توانایی‌ها شکل گرفته در توسعه اقتصادی و فناوری کشور ساماندهی شود.

۱۲- ایجاد شرکت‌های مشترک یا ایجاد ارتباطات مؤثر شرکت‌ها و مؤسسات ایرانی با برخی از مؤسسات خارجی در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی برای تعامل و تأمین در موارد ضروری در فناوری و تجهیزات فنی و کالا به نحوی که باوجود تلاش استکبار، امکان مداخله و فشار خارجی در این خصوص فراهم نشود، ضمن این‌که ایجاد این‌گونه ارتباطات بین بخش خصوصی کشور با همتایان خارجی آنها مؤثرتر خواهد بود.

۱۳- تلاش برای جلوگیری از ایجاد اجماع و تحریم بانکی و وجود تحرک برای ارتباطات مؤثر بانکی و بیمه و حمل و نقل با استفاده از امکانات خارج از سلطه قدرت‌های مخالف

۱۴- مراقبت از توانمندی حمل و نقل کشور و جلوگیری از ایجاد انسداد و محدودیت توسط استکبار در قبال حمل و نقل بویژه حمل و نقل دریایی و واکنش مناسب در صورت نزدیک شدن دشمن به این عرصه.

باید بدانیم تحریم‌های کنونی ذیل مواد پانزده‌گانه ماده ۴۱ فصل هفتم منشور ملل متحد انجام می‌شود. لذا در اقتصاد مقاومتی باید ضمن راهبردنویسی، اقدامات احتمالی آینده در عملی کردن بندهای دیگر ماده پیش‌بینی شود و راهبردها بر اساس بدترین شرایط تحریمی احتمالی چیده شود.

۱۵- شکل‌گیری روحیه «جهاد اقتصادی»، «تولید ملی» و «حمیت ایرانی». ضمن آن‌که برای تقویت اقتصادی ملی «دیپلماسی اقتصاد مقاومتی» نیز لازم است. هدف از این نوع دیپلماسی تبیین دستاوردهای اقتصاد مقاومتی در مقابل فشارهای وارده است. فشارها در مورد کالای مصرفی و شاخص‌های روزمره اقتصادی وارد می‌شود، ولی دستاوردهای مقاومت کشور، دستاوردهایی استراتژیک و بلندمدت هستند، همچون خودکفایی در تکنولوژی‌ها و فناوری‌های برتر (هسته‌ای) استقلال در سیاست خارجی و ...

۱۶- خودداری از اسراف و ضایع کردن کالاها و ذخیره‌سازی کالاهای اساسی در ابعاد حجیم توسط دولت و انبارک‌های کوچک و هدایت شده و هوشمند توسط مردم (مانند کشور سوئیس) حتی در زمان صلح و آرامش جهت تأمین امنیت غذایی مردم.

۱۷- برقراری ارتباطات فراوان «متکثر» بین «اقتصاد ملی» و «اقتصاد جهانی» که برای نظام استکبار غیرقابل کنترل است و احتیاط در ارتباطات بزرگ که مورد تهدید واقع شود.

۱۸- آمادگی برای انجام اقدامات مقابله به مثل در برخی موارد با توجه به مزیت‌های استراتژیک نظام اسلامی از جهت تسلط بر آبراه‌ها، منابع نفتی، موقعیت ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک

اینها اهداف کلانی است که باید به آنها دست یافت. دستیابی به این شرایط شدنی است. این یک «مأموریت ممکن» است. نظام اسلامی قادر است با برنامه‌ریزی، تلاش، تدوین استراتژی‌ها و اقدامات لازم، با محوریت اقتصاد مقاومتی، بخش عمده‌ای از تهدیدهای امروزی را نیز به فرصت تبدیل کند.

۴-۶. الزامات اقتصاد مقاومتی

مسئله‌ی اقتصاد مهم است؛ اقتصاد مقاومتی مهم است. البته اقتصاد مقاومتی الزاماتی دارد. مردمی کردن اقتصاد، جزو الزامات اقتصاد مقاومتی است. این سیاست‌های اصل ۴۴ که اعلام شد، میتواند یک تحول به وجود بیاورد؛ و این کار باید انجام بگیرد. البته کارهایی انجام گرفته و تلاش‌های بیشتری باید بشود. بخش خصوصی را باید توانمند کرد؛ هم به فعالیت اقتصادی تشویق بشوند، هم سیستم بانکی کشور، دستگاه‌های دولتی کشور و دستگاه‌هایی که میتوانند کمک کنند - مثل قوه‌ی مقننه و قوه‌ی قضائیه - کمک کنند که مردم وارد میدان اقتصاد شوند.

۱-۴-۶. کاهش وابستگی به نفت

کاهش وابستگی به نفت یکی دیگر از الزامات اقتصاد مقاومتی است. این وابستگی، میراث شوم صد ساله‌ی ماست. ما اگر بتوانیم از همین فرصت که امروز وجود دارد، استفاده کنیم و تلاش کنیم نفت را با فعالیتهای اقتصادی درآمدزای دیگری جایگزین کنیم، بزرگترین حرکت مهم را در زمینه‌ی اقتصاد انجام داده‌ایم. امروز صنایع دانش‌بنیان از جمله‌ی کارهایی است که میتواند این خلأ را تا میزان زیادی پر کند. ظرفیتهای گوناگونی در کشور وجود دارد که میتواند این خلأ را پر کند. همت را بر این بگذاریم؛ برویم به سمت این که هرچه ممکن است، وابستگی خودمان را کم کنیم. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۵/۳).

۲-۴-۶. مدیریت مصرف

مسئله‌ی مدیریت مصرف، یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر. هم دستگاه‌های دولتی، هم دستگاه‌های غیر دولتی، هم آحاد مردم و خانواده‌ها باید به این مسئله توجه کنند؛ که این واقعاً جهاد است. امروز پرهیز از اسراف و ملاحظه‌ی تعادل در مصرف، بلاشک در مقابل دشمن یک حرکت جهادی است؛ انسان میتواند ادعا کند که این اجر جهاد فی سبیل‌الله را دارد.

یک بُعد دیگر این مسئله‌ی تعادل در مصرف و مدیریت مصرف این است که ما از تولید داخلی استفاده کنیم؛ این را همه‌ی دستگاه‌های دولتی توجه داشته باشند - دستگاه‌های حاکمیتی، مربوط به قوای سه‌گانه - سعی کنند هیچ تولید غیر ایرانی را مصرف نکنند؛ همت را بر این بگذارند. آحاد مردم هم مصرف تولید داخلی را بر مصرف کالاهایی با مارکهای معروف خارجی - که بعضی فقط برای نام و نشان، برای پز دادن، برای خودنمایی کردن، در زمینه‌های مختلف دنبال مارکهای خارجی میروند - ترجیح بدهند. خود مردم راه مصرف کالاهای خارجی را ببندند. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۵/۳).

۳-۴-۶. استفاده‌ی حداکثری از زمان، منابع و امکانات

از زمان باید حداکثر استفاده بشود. طرحهایی که سالهای متمادی طول میکشید، امروز خوشبختانه با فاصله‌ی کمتری انسان می‌بیند که فلان کارخانه در ظرف دو سال، در ظرف هجده ماه به بهره‌برداری رسید. باید این را در کشور تقویت کرد. حرکت بر اساس برنامه، یکی از کارهای اساسی است. تصمیمهای خلق‌الساعه و تغییر مقررات، جزو ضربه‌هایی است که به «اقتصاد مقاومتی» وارد میشود و به مقاومت ملت ضربه میزند. این را، هم دولت محترم، هم مجلس محترم باید توجه داشته باشند؛ نگذارند سیاستهای اقتصادی کشور در هر زمانی دچار تذبذب و تغییرهای بی‌مورد شود. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۵/۳).

۵-۶. ارکان اقتصاد مقاومتی

۱-۵-۶. مقاوم بودن اقتصاد

وظیفه‌ی همه‌ی ما این است که سعی کنیم کشور را مستحکم، غیر قابل نفوذ، غیر قابل تأثیر از سوی دشمن، حفظ کنیم و نگه داریم؛ این یکی از اقتضائات «اقتصاد مقاومتی» است که ما مطرح کردیم. در اقتصاد مقاومتی، یک رکن اساسی و مهم، مقاوم بودن اقتصاد است. اقتصاد باید مقاوم باشد؛ باید بتواند در مقابل آنچه که ممکن است در معرض توطئه‌ی دشمن قرار بگیرد، مقاومت کند (بیانات مقام معظم رهبری در حرم مطهر رضوی علیه السلام، ۱۳۹۲/۱/۱).

۲-۵-۶. استفاده از همه‌ی ظرفیتهای دولتی و مردمی

بخش خصوصی را باید کمک کرد. اینکه ما «اقتصاد مقاومتی» را مطرح کردیم، خوب، خود اقتصاد مقاومتی شراطی دارد، ارکانی دارد؛ یکی از بخشهایش همین تکیه‌ی به مردم است؛ همین سیاستهای اصل ۴۴ با تأکید و اهتمام و دقت و وسواس

هرچه بیشتر باید دنبال شود؛ این جزو کارهای اساسی شماسست. در بعضی از موارد، من از خود مسئولین کشور می‌شنوم که بخش خصوصی به خاطر کم‌توانی‌اش جلو نمی‌آید. خب، باید فکری بکنید برای اینکه به بخش خصوصی توانبخشی بشود؛ حالا از طریق بانکهاست، از طریق قوانین لازم و مقررات لازم است؛ از هر طریقی که لازم است، کاری کنید که بخش خصوصی، بخش مردمی، فعال شود. بالاخره اقتصاد مقاومتی معنایش این است که ما یک اقتصادی داشته باشیم که هم روند رو به رشد اقتصادی در کشور محفوظ بماند، هم آسیب‌پذیری‌اش کاهش پیدا کند. یعنی وضع اقتصادی کشور و نظام اقتصادی جوری باشد که در مقابل ترفندهای دشمنان که همیشگی و به شکلهای مختلف خواهد بود، کمتر آسیب ببیند و اختلال پیدا کند. یکی از شرائطش، استفاده از همه‌ی ظرفیتهای دولتی و مردمی است؛ هم از فکرها و اندیشه‌ها و راهکارهایی که صاحب‌نظران می‌دهند، استفاده کنید، هم از سرمایه‌ها استفاده شود.

به مردم هم باید واقعاً میدان داده شود. البته در بیانات دوستان به برخی از این حوادثی که ناشی از پیگیری مفسدین اقتصادی و مفاسد اقتصادی است، اشاره شد. واقعاً نمیشود ما کار اقتصادی درست و قوی بکنیم، اما با مفاسد اقتصادی مبارزه نکنیم؛ این واقعاً نشدنی است. همان چند سال پیش هم که من راجع به این قضیه بحث کردم و مطالبی را به مسئولین کشور گفتم، به همین نکته توجه داشتم، که تصور نشود ما میتوانیم سرمایه‌گذاری مردمی و کار سالم مردمی داشته باشیم، بدون مبارزه‌ی با مفاسد اقتصادی؛ و تصور نشود که مبارزه‌ی با مفاسد اقتصادی موجب میشود که ما مشارکت مردم و سرمایه‌گذاری مردم را کم داشته باشیم؛ نه، چون اکثر کسانی که میخواهند وارد میدان اقتصادی بشوند، اهل کار سالمند، مردمان سالمی هستند؛ حالا یکی دو نفر هم آدمهای ناسالم پیدا میشوند. باید با چشمهای تیزبین، ریزبین و دوربین مراقبت کنید که کسانی نیایند به عنوان ایجاد اشتغال و ایجاد کار و کارآفرینی تسهیلات بانکی بگیرند، اما کارآفرینی واقعی انجام نگیرد. این را باید مراقبت کنید؛ هم شما مراقبت کنید، هم قوه‌ی قضائیه مراقبت کند. به نظر من همکاری قوه‌ی مجریه و قوه‌ی قضائیه در اینجا یک کار بسیار لازمی است. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۱/۶/۲)

۳-۵-۶. حمایت از تولید ملی

یک رکن دیگر اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید ملی است؛ صنعت و کشاورزی. خب، آمارهایی که آقایان میدهند، آمارهای خوبی است؛ لیکن از آن طرف هم از داخل دولت، خود مسئولین به ما میگویند که بعضی کارخانه‌ها دچار مشکلند، اختلال دارند، در بعضی جاها تعطیلی صنایع وجود دارد - گزارشهای گوناگونی به ما میرسد، خود شما هم گزارش می‌دهید؛ یعنی من گزارشهای دیگر هم دارم، اما اتکاء من به گزارشهای دیگران نیست؛ گزارشهای خود شما هم هست که به دست ما میرسد - خب، باید این را علاج کرد. اینها طبعاً ایجاد اشکال میکند. اگر چنانچه همین بخش دوم قضیه - یعنی آن نیمه‌ی خالی لیوان - نمیبود، شما امروز از لحاظ رونق اقتصادی، وضع بهتری را در کشور ارائه میکردید و کمکهایی بیشتری به مردم میشد. بالاخره حمایت از تولید ملی، آن بخش درونزای اقتصاد ماست و به این بایستی تکیه کرد.

واحدهای کوچک و متوسط را فعال کنید. البته خوشبختانه واحدهای بزرگ ما فعالند، خوبند و سوددهی‌شان هم خوب است، کارشان هم خوب است، اشتغالشان هم خوب است؛ عمده‌ی واحدهای بزرگ ما وضعیتشان اینجور است - لذا همان طور که گفتید، محصول سیمانمان، محصول فولادمان، محصولات عمده‌ی اینجوری‌مان خوب است - لیکن باید به فکر واحدهای متوسط و کوچک باشید؛ اینها خیلی مهم است، اینها در زندگی مردم تأثیرات مستقیم دارد. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۱/۶/۲)

۴-۵-۶. مدیریت منابع ارزی

مسئله‌ی منابع ارزی هم مسئله‌ی مهمی است؛ که خب، حالا آقایان توجه دارید. روی این مسئله دقت کنید، خیلی باید کار کنید. واقعاً باید منابع ارزی را درست مدیریت کرد. حالا اشاره شد به ارز پایه؛ در این زمینه هم حرفهای گوناگونی از دولت صادر شد. یعنی در روزنامه‌ها از قول یک مسئول، یک جور گفته شد؛ فردا یا دو روز بعد، یک جور دیگر گفته شد. نگذارید

این اتفاق بیفتد. واقعاً یک تصمیم قاطع گرفته شود، روی آن تصمیم پافشاری شود و مسئله را دنبال کنید. به هر حال منابع ارزی باید مدیریت دقیق بشود. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۱/۶/۲)

۶-۶. راهبردهای اقتصاد مقاومتی در کلام رهبری

اقتصاد مقاومتی شرائطی دارد، ارکانی دارد؛ یکی از بخشهایش همین تکیه‌ی به مردم است؛ همین سیاستهای اصل ۴۴ با تأکید و اهتمام و دقت و وسواسِ هرچه بیشتر باید دنبال شود؛ این جزو کارهای اساسی شماست. در بعضی از موارد، من از خود مسئولین کشور می‌شنوم که بخش خصوصی به خاطر کم‌توانی‌اش جلو نمی‌آید. خب، باید فکری بکنید برای اینکه به بخش خصوصی توانبخشی بشود؛ حالا از طریق بانکهاست، از طریق قوانین لازم و مقررات لازم است؛ از هر طریقی که لازم است، کاری کنید که بخش خصوصی، بخش مردمی، فعال شود.

این نوشتار کلیدواژه‌های راهبردی از توصیه‌های مقام معظم رهبری را برای دستیابی به اقتصاد مقاومتی در سه مقوله بررسی می‌کند.

۶-۶-۱. مقوله فرهنگ عمومی:

۶-۱-۱-۶. اصلاح الگوی مصرف:

مردم عزیزمان توجه داشته باشند که صرفه‌جویی به معنای مصرف نکردن نیست؛ صرفه‌جویی به معنای درست مصرف کردن، بجا مصرف کردن، ضایع نکردن مال، مصرف را کارآمد و ثمربخش کردن است. اسراف در اموال و در اقتصاد این است که انسان مال را مصرف کند، بدون اینکه این مصرف اثر و کارائی داشته باشد. مصرف بیهوده و مصرف هرز، در حقیقت هدر دادن مال است. ۸۸/۱/۱

منظورم از قناعت این نیست که دست به نعمتهای الهی زنید و از آنها بهره‌مند نشوید. مقصود این است که حد و اندازه نگه دارید؛ زیاده‌روی و اسراف نکنید؛ نعمتهای الهی را ضایع ننمایید؛ که متأسفانه بسیاری می‌کنند. در جمهوری اسلامی، کسانی هستند که دستشان به نعمتهای الهی نمی‌رسد. نه به خاطر این که کم داریم. به خاطر این که بسیاری به خودشان حق می‌دهند که نعمتهای الهی را بی‌حساب و کتاب مصرف کنند؛ بی‌اندازه مصرف کنند؛ هیچ ملاحظه‌ای نکنند؛ هیچ حدی نگه ندارند و حتی نعمتهای الهی را ضایع کنند. چقدر نان ضایع می‌شود! چقدر غذای طبخ شده ضایع می‌شود! چقدر میوه‌ی مصرف نشده ضایع می‌شود و از خانه‌ها بیرون ریخته می‌شود! چقدر لباس زیادتر از اندازه‌ی لازم چند برابر اندازه‌ی لازم خریداری می‌شود و در خانه‌ها و صندوقها می‌ماند، برای این که یک بار در مراسمی پوشیده شود! اینها اسراف است. می‌خواهم این مطلب را ملت عزیزمان بدانند که اسراف، فعل حرام است؛ گناه است؛ خلاف شرع است؛ آنجایی که اسراف باشد و اسراف مال و اسراف نعمتهای الهی انجام گیرد، تضییع و تلف کردن نعمت است. تصمیم بگیرید این کار را نکنید. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۷۲/۱/۴).

۶-۲-۱-۶. پرهیز از تجملگرایی:

تجمل‌گرایی‌ها، چشم و هم‌چشمی‌ها، هوسرانی افراد خانواده، مرد خانواده، زن خانواده، جوان خانواده، چیزهای غیر لازم خریدن؛ اینها از موارد اسراف است. وسائل تجملات، وسائل آرایش، مبلمان خانه، تزئینات داخل خانه؛ اینها چیزهایی است که ما برای آنها پول صرف می‌کنیم. پولی که می‌تواند در تولید مصرف شود، سرمایه‌گذاری شود، کشور را پیش ببرد، به فقرا کمک کند، ثروت عمومی کشور را زیاد کند، این را ما صرف می‌کنیم به این چیزهای ناشی‌شده‌ی از هوس، چشم و هم‌چشمی، آبروداری‌های خیالی. مسافرت می‌روند، می‌آیند، میهمانی درست می‌کنند - گاهی خرج آن میهمانی، از مسافرت مکه‌ای که رفته‌اند، بیشتر است! - عروسی می‌گیرند، عزا می‌گیرند؛ هزینه‌ای که برای این میهمانی‌ها مصرف می‌کنند، هزینه‌های گزافی است؛ انواع غذاها! چرا؟ چه خبر است؟ در کشور ما هنوز هستند کسانی که از اولیات هم محرومند. باید کمک کنیم کشور

پیش برود. نمیگوئیم پول را بردارید بروید حتما اتفاق کنید - البته اگر انسان اتفاق بکند، بهترین کار است - اما حتی اگر اتفاق هم نکنند، همین پولی که صرف این تجمعات میشود، در تولید برای خودشان به کار بیندازند، در کارخانجات سهیم شوند و تولید کنند، باز برای کشور مفید است. ما به جای این کارها میهمانی درست میکنیم، عزا درست میکنیم، هی رخت و بر روزه‌روز دگرگون برای خودمان درست میکنیم؛ چرا؟ چه لزومی دارد؟ عقلای عالم این کار را نمیکند. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۸۸/۱/۱).

۶-۳-۱-۶. ارتقا فرهنگ کار:

فرهنگ کار باید در کشور یک جوری باشد که مردم کار را عبادت بدانند؛ هر یک ساعت کار را با شوق بیفزایند در مدت و مقدار کاری که انجام میدهند. باید کار کرد. با بیکاری و بی میلی به کار و تنبلی و وادادگی، کشور پیش نخواهد رفت. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۹۰۱۳/۵/۱۶).

۶-۴-۱-۶. اهمیت کالای داخلی:

عمده، مردمند. شما باید کالای ایرانی بخواهید. این افتخار نیست؛ این تفاخر غلطی است که ما مارکهای خارجی را در پوشاکمان، در وسائل منزلمان، در مبلمانمان، در امور روزمره‌مان، در خوراکی‌هایمان ترجیح بدهیم به مارکهای داخلی؛ در حالی که تولید داخلی در خیلی از موارد بسیار بهتر است. من شنیدم پوشاک داخلی را که در بعضی از شهرستانها تولید میشود، میبرند مارک خارجی میزنند، برمیگردانند! اگر همین جا بفروشند، ممکن است خریدار ایرانی رغبت نکند؛ اما چون مارک فرانسوی دارد، خریدار ایرانی همان لباس را، همان کت و شلوار را، همان دواخت را انتخاب میکند؛ این غلط است. تولید داخلی مهم است. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۹۱/۱/۱).

۶-۵-۱-۶. پرهیز از مصرف گرایی:

ما امروز متأسفانه دچار اسراف و مصرف‌زدگی هستیم. من بارها این را عرض کرده‌ام، باز هم عرض میکنم؛ این خطر است در راه ما. مصرف‌زدگی را باید کم کنیم، حرص به متاع و کالای دنیا را باید کم کنیم. تا یک شایعه‌ای درست میشود که فلان چیز کم است، مردم هجوم می‌آورند برای اینکه بیشتر آن را جمع کنند، که نبادا دچار کمبود آن شوند؛ در حالی که آن شیء ممکن است جزو چیزهای لازم زندگی هم نباشد. خب، اگر آن جنس کم هم نیست، همین هجوم مردم آن را کم میکند. ما به این مسئله توجه نمیکنیم. این یکی از ضعفهای ماست؛ ما این ضعف را باید برطرف کنیم. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۹۰/۱/۱۴).

۶-۶-۱-۶. وجدان کاری:

«وجدان کار» یعنی اینکه اگر کاری را به عهده گرفتیم و انجام آن را تعهد کردیم - چه این کار، برای شخص خودمان یا خانواده‌ی خودمان؛ جهت نان درآوردن باشد، و چه کاری اجتماعی و مردمی و مربوط به دیگران باشد؛ مثل امور مهم اجتماعی و مسئولیتهای کشوری - آن را خوب و کامل و دقیق و تمام انجام دهیم. به تعبیر معروف، برای آن کار، «سنگ تمام بگذاریم». اگر ملتی دارای «وجدان کار» باشد، محصول کار او خوب خواهد شد، و وقتی محصول کار نیکو شد، وضع اجتماعی، به طور قطع بهبود پیدا خواهد کرد. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۷۳/۱/۱).

۶-۷-۱-۶. همت و کار مضاعف:

واقعیت این است که ما دویست سال - حداقل - از قافله‌ی پیشرفتهای بشری عقب ماندیم... عقب‌ماندگی یک ملت، درد بزرگی است، بیماری سختی است. این بیماری را با همت بلند و با تلاش پیگیر باید علاج کرد و درمان بخشید. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۸۷/۲/۱۷).

۶-۲-۶. مقوله وظایف و سیاستهای نظام

۶-۶-۱-۲. ارتباط صنعت و دانشگاه:

صنایع ما اگر بخواهند از رقابتهای بازار عقب نمانند، به پیشرفت علمی و نوآوری احتیاج دارند. این نوآوری، زمینه‌اش در دانشگاه‌های ما، پژوهشکده‌های ما، پژوهشگاه‌های ما کاملاً فراهم است. این پژوهشگاه‌هایی که چند بار توصیه شد که در کنار دانشگاه‌ها و وابسته‌ی به دانشگاه‌ها به وجود بیاید، میتواند یک بخشی را در اختیار صنایع بگذارد که آنها در این پژوهشگاه‌ها شرکت کنند و از ناحیه‌ی آنها نیازهای خودشان را برطرف کنند. این کاری است که هماهنگی‌اش در همین بخش دولتی میسر است. باید بنشینند برای این کار برنامه‌ریزی کنند؛ هم برای صنعت خوب است، هم برای دانشگاه خوب است. دانشگاه وقتی ناظر به نیاز جامعه و نیاز بازار و بازار کار بود، طبعاً جهت خودش را پیدا میکند؛ شور و نشاط بیشتری هم پیدا میکند؛ البته برای دانشگاه‌ها درآمدزا هم هست. صنعت هم وقتی متکی بود به نگاه نو و فکر نو و تولید علم و فناوری – که این در دانشگاه‌ها تحقق پیدا میکند – طبعاً پیشرفت پیدا میکند. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۰/۷۱/۱۳).

۶-۶-۲-۲. استقلال اقتصادی

ما تا به کار ایرانی و سرمایه‌ی ایرانی احترام نگذاریم، تولید ملی شکل نمیگیرد؛ و اگر تولید ملی شکل نگیرد، استقلال اقتصادی این کشور تحقق پیدا نمیکند؛ و اگر استقلال اقتصادی یک جامعه‌ای تحقق پیدا نکرد – یعنی در مسئله‌ی اقتصاد نتوانست خودش تصمیم بگیرد و روی پای خود بایستد – استقلال سیاسی این کشور تحقق پیدا نمیکند؛ و اگر استقلال سیاسی یک جامعه‌ای تحقق پیدا نکرد، بقیه‌ی حرفها، جز حرف، چیز دیگری نیست. تا یک کشور اقتصاد خود را قوی نکند، پایدار نکند، متکی به خود نکند، مستقل نکند، نمیتواند از لحاظ سیاسی و فرهنگی و غیره تأثیرگذار باشد. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۲/۱۰).

۶-۶-۳-۲. اقتصاد بدون نفت

ما باید به اینجا برسیم و بتوانیم خودمان را از درآمد نفت واقعاً بی‌نیاز کنیم. یکی از بزرگترین بلیات اقتصاد ما، و نه فقط اقتصاد ما، بلکه بلیات عمومی کشور، وابستگی ما به درآمد نفت است. من چند سال قبل از این گفتم – البته آن وقت مسئولین دولتی از این حرف هیچ استقبال نکردند – ما باید به جایی برسیم که اگر یک روزی به خاطر قضایای سیاسی، اقتضائات سیاسی، یا اقتضائات اقتصادی در دنیا، اراده کردیم که صادرات خودمان را مثلاً برای مدت پانزده روز یا یک ماه متوقف کنیم، بتوانیم. شما ببینید این کار چه قدرت عظیمی را برای یک کشور تولید کننده‌ی نفت به وجود می‌آورد که یک وقت اگر اراده کرد، بگوید آقا من از امروز تا بیست روز نفت صادر نمیکنم. ببینید چه حادثه‌ای در دنیا به وجود می‌آید. امروز ما نمیتوانیم این کار را بکنیم، چون به این درآمد احتیاج داریم. اگر یک روزی اقتصاد کشور از درآمد نفت و صادرات نفت بریده شود، این توان را ملت ایران و نظام اسلامی در ایران به دست خواهد آورد؛ که تأثیرگذاری‌اش در دنیا فوق‌العاده است. ما باید به اینجا برسیم. خب، این حمایت میخواهد؛ باید از صادرات حمایت بشود. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۰/۵/۲۶).

۶-۶-۴-۲. امنیت اقتصادی

امروز کشور ما تشنه‌ی فعالیت اقتصادی سالم و ایجاد اشتغال برای جوانان و سرمایه‌گذاری مطمئن است. و این همه به فضائی نیازمند است که در آن، سرمایه‌گذار و صنعتگر و عنصر فعال در کشاورزی و مبتکر علمی و جوینده‌ی کار و همه‌ی قشرها، از صحت و سلامت ارتباطات حکومتی و امانت و صداقت متصدیان امور مالی و اقتصادی مطمئن بوده و احساس امنیت و آرامش کنند. اگر دست مفسدان و سوءاستفاده‌کنندگان از امکانات حکومتی، قطع نشود، و اگر امتیازطلبان و زیاده‌خواهان پرمدعا و انحصارجو، طرد نشوند، سرمایه‌گذار و تولید کننده و اشتغال‌طلب، همه احساس ناامنی و نوسیدی

خواهند کرد و کسانی از آنان به استفاده از راههای نامشروع و غیرقانونی تشویق خواهند شد. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۸۰/۲/۱۰).

۲-۵-۶-۶. تولید ملی

حرکت خوب کشور به سمت اهداف والا و امکانات و شرایط موجود و همچنین تمرکز بدخواهان نظام اسلامی بر مسائل اقتصادی، نشان می‌دهد که حمایت از تولید ملی یک نیاز ضروری در شرایط کنونی است. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۹۱/۱/۱۵).

۲-۶-۶-۶. خودکفایی

خودکفایی؛ کشور در مسائل حیاتی و اساسی باید خودکفا باشد. نه اینکه از دیگران بکلی بی‌نیاز باشد، نه؛ اما اگر به کسی یا کشوری، در چیزی احتیاج دارد، طوری روابطش را تنظیم کند که اگر خواست آن را به دست آورد، دچار مشکل نشود؛ او هم چیزی داشته باشد که مورد نیاز آن کشور است؛ خودکفایی یعنی این. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۸۵/۸/۱۸).

۲-۶-۷-۶. صنایع دانش بنیان

ما باید این مسئله را جدی بگیریم؛ یعنی به مسئله‌ی علم و تکیه‌ی به علم در کشور اهمیت بدهیم؛ یعنی این را اساس کار قرار بدهیم. حرف ما در این چند ساله همین است. اگر چنانچه علم در بخشهای مختلف جدی گرفته شد، آن وقت این شرکتهای دانش بنیان که بر مبنای علم کار میکنند، تولید میکنند و ثروت آفرینی میکنند، خواهند توانست بتدریج اقتصاد کشور را به شکوفائی واقعی برسانند. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۹۱/۵/۱۸).

۲-۶-۸-۶. مبارزه با مفاسد اقتصادی

مردم حرفشان آنجاست که ما در زمینه‌ی برخورد با متخلف کوتاهی کنیم، در دنبال‌گیری از عدالت کوتاهی کنیم؛ مردم اینها را نمی‌پسندند، مردم از این چیزها عصبانی میشوند. اقدام مدبرانه، عزم راسخ، عدالت‌خواهی، مسئله‌ی مبارزه با فساد اداری و فساد مالی، مهم است. در همین فساد اخیر بانکی که پیش آمد و همه را متوجه خودش کرد، من می‌بینم و شاهدیم که خوشبختانه سه قوه با هم همکاری بسیار خوبی دارند؛ هم از مجلس، هم از دولت، هم از قوه‌ی قضائیه، با همدیگر دارند کار میکنند برای اینکه این را دنبال کنند. باید این مسئله را دنبال کنند، به نتیجه برسند، متخلف را - هر که هست - مجازات کنند، تا این برای دیگران عبرت شود. البته در مبارزه‌ی با فساد، در درجه‌ی اول، مسئله‌ی پیشگیری است؛ اما اگر در پیشگیری کوتاهی شد، به یک نحوی یک فساد واقع شد، درمان، دنبال‌گیری است؛ این نباید مورد غفلت قرار بگیرد. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۹۰/۷/۲۰).

۲-۶-۹-۶. مردمی کردن اقتصاد:

اقتصاد مقاومتی شرائطی دارد، ارکانی دارد؛ یکی از بخشهایش همین تکیه‌ی به مردم است؛ همین سیاستهای اصل ۴۴ با تأکید و اهتمام و دقت و وسواس هرچه بیشتر باید دنبال شود؛ این جزو کارهای اساسی شماسست. در بعضی از موارد، من از خود مسئولین کشور می‌شنوم که بخش خصوصی به خاطر کم‌توانی‌اش جلو نمی‌آید. خب، باید فکری بکنید برای اینکه به بخش خصوصی توانبخشی بشود؛ حالا از طریق بانکهاست، از طریق قوانین لازم و مقررات لازم است؛ از هر طریقی که لازم است، کاری کنید که بخش خصوصی، بخش مردمی، فعال شود. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۹۱/۶/۲).

۶-۶-۳. مقوله بین المللی

۶-۶-۳-۱. مقاومت در تحریم اقتصادی:

در راه پیشرفت، توقف ممنوع است؛ خودشگفتی ممنوع است؛ غفلت ممنوع است؛ اشراف‌گیری ممنوع است؛ لذت‌جوئی ممنوع است؛ به فکر جمع کردن زخارف دنیا افتادن، برای مسئولین ممنوع است. با این ممنوعیتهاست که میتوانیم به قله برسیم. ما

داریم در دامنه حرکت میکنیم. ما هنوز به قله نرسیده‌ایم؛ با آن فاصله داریم. آن روزی که ملت ایران به قله برسد، دشمنی‌ها تمام خواهد شد. آن روزی که ملت ایران به قله برسد، معارضه‌های خباثت‌آلود به پایان خواهد رسید. ما تا آن روز فاصله داریم. حرکت را باید بی‌وقفه ادامه دهیم. من به جوانها، به مسئولین، به دانشجویان، به علمای بزرگوار، به کسانی که توانائی سخن گفتن با مردم دارند، به کسانی که تأثیرگذاری بر روی اذهان مردم دارند، عرض میکنم: ما بایستی این حرکت به سمت پیشرفت را بی‌وقفه ادامه دهیم؛ هم در زمینه‌ی سیاست، هم در زمینه‌ی علم و فناوری، هم بخصوص در زمینه‌ی اخلاق و معنویت. خودمان را تهذیب کنیم، خودمان را اصلاح کنیم، عیوب خودمان را بشناسیم و درصدد رفع آن عیوب بربیاییم. اگر این کار را نکنیم، این موانعی که دشمنان ما بر سر راه ما ایجاد میکنند، اثر نخواهد گذاشت. تحریم اثری ندارد. تحریم نمیتواند ملت ایران را از حرکت به جلو باز بدارد. تنها اثری که این تحریمهای یکجانبه و چندجانبه بر روی ملت ایران میگذارد، این است که نفرت و دشمنی از غرب در دل مردم ما عمیق‌تر میشود. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۳/۱۴).

۶-۳-۲. نظام سرمایه داری غرب:

شما امروز لحن کسانی را که بر کرسیهای سیاسی‌ای سوارند که پایه‌های آن بر روی سرمایه و علم منحرف- سرمایه‌داری- قرار گرفته، ببینید. دولتهای غربی الآن این‌جوری‌اند. حالا در قله‌ی قدرتهای غربی، امریکاست. کرسی قدرت پایه‌هایش بر روی کارتلها و تراست‌های سرمایه‌داران قرار دارد و ابزارش علم است. از سلاح به وسیله‌ی علم استفاده می‌کنند؛ از جاسوسی و دزدی اطلاعات به وسیله‌ی علم استفاده می‌کنند؛ از زد و بند در جاهای مختلف دنیا به وسیله‌ی علم استفاده می‌کنند. ببینید سران این‌جور کشورها که این‌جور علم منحرف دارند، لحنشان چیست؟ شنیدید این سخنرانی چند روز قبل رئیس‌جمهور امریکا را که چقدر نفرت‌انگیز، چقدر خشونت‌طلبانه و متکبرانه بود. همین غرور و تکبر روز به روز هم دارد این‌ها را در گرداب فرومی‌برد. امروز شما این را بدانید- من حالا دارم به شما می‌گویم. شما آن روز را خواهید دید؛ آن‌روز ماها نیستیم، اما شما جوانها آن روز را خواهید دید- که این تمدن بناشده‌ی بر این پایه‌ی غلط، در گرداب دارد فرومی‌رود؛ دارد لحظه به لحظه در باتلاق پائین‌تر می‌رود و سقوط خواهد کرد؛ بدون شک. همین غرور هم، همین تکبر ابلهانه و احمقانه هم یکی از عوامل همان سقوطی است که انتظار این‌ها را می‌کشد. این‌ها سقوط می‌کنند. یک هارت‌وهورتی امروز می‌کنند؛ اما در سراشیب دارند حرکت می‌کنند، خودشان هم ملتفت نیستند؛ البته هوشیارهاشان چرا. هوشمندانشان سالهاست فریاد می‌کشند، هشدار می‌دهند؛ زنگ خطر! منتها کیست که بشنود؛ مستند. مست. ۱۲ (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۸۶/۶/۱۲).

۷. روش تحقیق

در تحقیق حاضر از تکنیک تحلیل محتوا استفاده شده است. تکنیک تحلیل محتوا حد واسطی است بین روش‌های تجزیه و تحلیل کمی و کیفی که در آن محتوای داده‌های کیفی (متن، کلام، تصاویر، علایم و ...) مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. تحلیل محتوا روشی است که به کمک آن سعی می‌شود از مصاحبه‌ها، مشاوره‌ها، و یا عناصر دیگری که راهگشای فهم و درک فرد باشد، به اطلاعاتی دست یافت که مبنای کشف پاسخ‌سوالات و بررسی فرضیه‌ها قرار بگیرد. تحلیل محتوا فنی است که امروزه در تمامی زمینه‌های علم اجتماعی و انسانی، جامعه‌شناسی، سیاست، تبلیغات، ارتباطات و غیره کاربرد یافته و مورد استفاده پژوهشگران قرار گرفته است. تحلیل محتوا مرحله‌ای از جمع‌آوری اطلاعات است که در آن محتوای ارتباطات از طریق به کارگیری عینی و منتظم قواعد مقوله‌بندی، به اطلاعاتی که می‌توانند خلاصه و با هم مقایسه شوند، تغییر شکل می‌یابند. عنصر مشترک در تمام تکنیک‌های مختلف آن، از شمارش فراوانی گرفته تا استخراج ساختارهای منتج به مدل‌ها، یک تعبیر و تفسیر کنترل شده بر مبنای استنتاج و استنباط است.

همچنین در راستای انجام این پژوهش برای تدوین مبانی نظری از مطالعه کتابخانه ای (اسنادی) از جمله مطالعه کتب و نشریات داخلی و خارجی و جستجو در پایگاه های اطلاعاتی و همچنین وب سایت مقام معظم رهبری و نیز لوح فشرده فرمایشات ایشان صورت پذیرفته است.

تجزیه و تحلیل داده های پژوهش بر مبنای رهنمودهای معظم له و با استفاده از روش تحلیل محتوا از فرمایشات ایشان در زمینه اقتصاد مقاومتی و سازمان های دفاعی دانش بنیان صورت پذیرفته است.

۸. نقش اقتصاد مقاومتی به عنوان الگوی حکمرانی اسلامی و راهکار مدیریت تهدید ها در سازمان های

دفاعی دانش بنیان از منظر رهبری

رهبر معظم انقلاب با توجه به مبانی زیرساختی موارد بسیاری را به عنوان عوامل موثر اقتصاد مقاومتی به عنوان راهکار مدیریت تهدید ها بر سازمان های دفاعی دانش بنیان اشاره داشته اند که در سه شاخه الزامات، ارکان، راهبردهای اقتصاد مقاومتی گنجانده شده که در زیر به برخی از آنها اشاره می شود.

۸-۱. الزامات اقتصاد مقاومتی سازمان های دفاعی دانش بنیان:

۸-۱-۱. مدیریت مصرف در سازمان های دفاعی دانش بنیان

به نظر ما طرحهای «اقتصاد مقاومتی» جواب میدهد. همین مسئلهی سهمیه بندی بنزین که اشاره کردند، جواب داد. اگر چنانچه بنزین سهمیه بندی نمیشد، امروز مصرف بنزین ما از صد میلیون لیتر در روز بالاتر میرفت. توانستند این را کنترل کنند؛ که خب، امروز در یک حد خیلی خوبی هست. حتی باید جوری باشد که هیچ به بیرون نیازی نباشد، که الحمدلله نیست. تحریم بنزین را در برنامه داشتند؛ اقتصاد مقاومتی تحریم بنزین را خنثی کرد. و بقیه ی چیزهایی که مورد نیاز کشور است.

هدفمند کردن یارانه ها هم در جهت شکل دادن به اقتصاد ملی است؛ که اینها میتواند هم رونق ایجاد کند - در تولید، در اشتغال - و هم موجب رفاه شود؛ اینها مایه ی رشد تولید کشور، رشد اقتصادی کشور، مایه ی اقتدار یک کشور است. با رشد تولید، یک کشور در دنیا اقتدار حقیقی و آبروی بین المللی پیدا میکند. این کار بایستی به انجام برسد. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۵/۳).

۸-۱-۲. استفاده ی حداکثری از زمان، منابع و امکانات

از زمان باید حداکثر استفاده بشود. طرحهایی که سالهای متمادی طول میکشید، امروز خوشبختانه با فاصله ی کمتری انسان می بیند که فلان کارخانه در ظرف دو سال، در ظرف هجده ماه به بهره برداری رسید. باید این را در کشور تقویت کرد.

حرکت بر اساس برنامه، یکی از کارهای اساسی است. تصمیمهای خلق الساعه و تغییر مقررات، جزو ضربه های است که به «اقتصاد مقاومتی» وارد میشود و به مقاومت ملت ضربه میزند. این راه، هم دولت محترم، هم مجلس محترم باید توجه داشته باشند؛ نگذارند سیاستهای اقتصادی کشور در هر زمانی دچار تذبذب و تغییرهای بی مورد شود. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۵/۳).

۸-۱-۳. ایجاد کرسی های نظریه پردازی اقتصاد مقاومتی

"به نظر می رسد که هر سه روش پیشنهادی شما یعنی تشکیل کرسی های نظریه پردازی، کرسی های پاسخ به شبهات و کرسی های نقد و مناظره روشهای علمی معقول باشند". (بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها، ۱۳۸۱/۱۱/۱۶).

۴-۱-۸. ایجاد بانک اطلاعات اقتصاد مقاومتی مرکزی

لازمه اش این است که ما بانک اطلاعات و مرکزی داشته باشیم، همه بتوانند بدانند چه لازم است، چه انجام شده است و چه لازم است برای تکمیل یک پژوهش، تا بتوانند این قطعات گوناگون در کنار هم جمع شوند (بیانات در دیدار از نخبگان علمی کشور، ۱۳۸۵/۷/۱۳).

۵-۱-۸. ایجاد جنبش نرم افزاری اقتصاد مقاومتی در سازمان های دفاعی دانش بنیان

دانشگاه باید بتواند یک جنبش نرم افزاری همه جانبه و عمیق در اختیار این کشور و ملت بگذارد تا آن کسانی که اهل کار و تلاش هستند، با پیشنهادها و با قالب ها و نوآوری های علمی خودی بتوانند بنای حقیقی یک جامعه آباد و عادلانه ی مبتنی بر تفکرات و ارزشهای اسلامی را بالا ببرند. امروز کشور ما از دانشگاه این را می خواهد. (بیانات در دیدار از جمعی از اساتید و دانشجویان دانشگاه صنعتی امیر کبیر، ۱۳۷۹/۱۲/۹).

۲-۸. ارکان اقتصاد مقاومتی دفاع دانش بنیان:

۱-۲-۸. حمایت از نخبگان و استعداد های علمی

" ما به مسئولان مرتب سفارش می کنیم به نخبگان رسیدگی کنند، اینها سرمایه ها و گنجینه های کشورند و البته باید به اینها رسیدگی شود". (بیانات در دیدار از دانشجویان در ماه مبارک رمضان، ۱۳۸۳/۸/۱۰).

۲-۲-۸. استفاده از ابتکارها و استعدادها در سازمان ها

استفاده ی از ابتکارها و نوآوری ها و استعداد های گوناگونی که در وجود یکایک شما هست، در رده های مختلف و در سازمان های گوناگون، امروز باید برنامه ی عمل سازمان ها باشد. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۸۵/۸/۲۰).

۳-۸. راهبردهای اقتصاد مقاومتی در سازمان دفاعی دانش بنیان:

۱-۳-۸. کسب دانش و فناوری های نو و نرم افزارهای پیشرفته و نوسازی و بازسازی صنایع

نوآوری فقط در ساخت نیست. اگرچه نوآوری در ساخت و ابتکار در به وجود آوردن روش های جدید، یکی از نوآوری های مهم است، اما نوآوری در آموزش، در سازماندهی و تشکیلات، در شیوه های پشتیبانی و دستورالعمل ها، همه ی این ها لازم است. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۸۷/۲/۱۲).

۲-۳-۸. اتصال چرخه تولید علم به تولید فناوری و صنعت

حضرت آقا در جایگاه و نقش علم و فناوری فرمودند: علم مساوی است با قدرت؛ هر کسی علم را پیدا کند، می تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که عالم باشد، می تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که دستش از علم تهی باشد، باید خود را آماده کند که دیگران بر او فرمانروایی کنند. ما باید علم را با همه ی معنای کامل آن به عنوان یک جهاد دنبال کنیم؛ این را من به جوانها، استادان و دانشگاه ها می گویم. علاوه بر این، علم مجرد و به تنهایی هم کافی نیست؛ علم را باید وصل کنیم به فناوری، فناوری را باید وصل کنیم به صنعت، و صنعت را وصل کنیم به توسعه ی کشور. صنعتی که مایه ی توسعه و پیشرفت کشور نباشد، برای ما مفید نیست؛ علمی که به فناوری تولید نشود، فایده ای ندارد و نافع نیست. (بیانات در صحن جامع رضوی، ۱۳۸۵/۱/۱).

وقتی پیشرفت علمی وجود داشته باشد، پیشرفت فناوری را هم با خودش می آورد، و پیشرفت فناوری هم کشور را رونق می دهد و در جامعه نشاط بوجود می آورد. (بیانات در دیدار رئیس و مدیران سازمان صدا و سیما، ۱۳۸۳/۹/۱۱).

۳-۳-۸. ارتباط سازمان های دفاعی دانش بنیان با دانشگاه و صنعت

"ارتباط دستگاه های دولتی با مراکز دانشگاهی یک ضرورت است. باید این ارتباط را به صورت سازمانی، با سازوکار مشخص برقرار کرد". (بیانات در دیدار از اساتید دانشگاه های کشور، ۱۳۸۱/۸/۲۲).

۴-۳-۸. حمایت از تولید ملی

"ما باید عالم را عملاً تشویق کنیم. بهترین مشوق برای گسترش علم تکریم دارنده علم است". (بیانات در دیدار جمعی از نخبگان علمی کشور و اساتید دانشگاه ها، ۱۳۸۷/۷/۳).

۵-۳-۸. اصلاح الگوی مصرف:

منظورم از قناعت این نیست که دست به نعمتهای الهی زنید و از آنها بهره مند نشوید. مقصود این است که حد و اندازه نگه دارید؛ زیاده روی و اسراف نکنید؛ نعمتهای الهی را ضایع ننمایید؛ که متأسفانه بسیاری می کنند. در جمهوری اسلامی، کسانی هستند که دستشان به نعمتهای الهی نمی رسد. نه به خاطر این که کم داریم. به خاطر این که بسیاری به خودشان حق می دهند که نعمتهای الهی را بی حساب و کتاب مصرف کنند؛ بی اندازه مصرف کنند؛ هیچ ملاحظه ای نکنند؛ هیچ حدی نگه ندارند و حتی نعمتهای الهی را ضایع کنند. چقدر نان ضایع می شود! چقدر غذای طبخ شده ضایع می شود! چقدر میوه ی مصرف نشده ضایع می شود و از خانه ها بیرون ریخته می شود! چقدر لباس زیاده تر از اندازه ی لازم چند برابر اندازه ی لازم خریداری می شود و در خانه ها و صندوقها می ماند، برای این که یک بار در مراسمی پوشیده شود! اینها اسراف است. می خواهم این مطلب را ملت عزیزمان بدانند که اسراف، فعل حرام است؛ گناه است؛ خلاف شرع است؛ آنجایی که اسراف باشد و اسراف مال و اسراف نعمتهای الهی انجام گیرد، تضییع و تلف کردن نعمت است. تصمیم بگیرید این کار را نکنید. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۷۲/۱/۴).

۶-۳-۸. ارتقا فرهنگ کار:

فرهنگ کار باید در کشور یک جوری باشد که مردم کار را عبادت بدانند؛ هر یک ساعت کار را با شوق بیفزایند در مدت و مقدار کاری که انجام میدهند. باید کار کرد. با بیکاری و بی میلی به کار و تنبلی و وادادگی، کشور پیش نخواهد رفت. (بیانات حضرت امام خامنه ای، ۱۳۹۰/۵/۱۶).

۷-۳-۸. اهمیت کالای داخلی:

عمده، مردمند. شما باید کالای ایرانی بخواهید. این افتخار نیست؛ این تفاخر غلطی است که ما مارکهای خارجی را در پوشاکمان، در وسائل منزلمان، در مبلمانمان، در امور روزمره‌مان، در خوراکی‌هایمان ترجیح بدهیم به مارکهای داخلی؛ در حالی که تولید داخلی در خیلی از موارد بسیار بهتر است. من شنیدم پوشاک داخلی را که در بعضی از شهرستانها تولید میشود، می‌برند مارک خارجی می‌زنند، برمیگردانند! اگر همین‌جا بفروشند، ممکن است خریدار ایرانی رغبت نکند؛ اما چون مارک فرانسوی دارد، خریدار ایرانی همان لباس را، همان کت و شلوار را، همان دوخت را انتخاب میکند؛ این غلط است. تولید داخلی مهم است. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۱/۱).

۸-۸-۳. وجدان کاری:

«وجدان کار» یعنی اینکه اگر کاری را به عهده گرفتیم و انجام آن را تعهد کردیم - چه این کار، برای شخص خودمان یا خانواده‌ی خودمان؛ جهت نان درآوردن باشد، و چه کاری اجتماعی و مردمی و مربوط به دیگران باشد؛ مثل امور مهم اجتماعی و مسئولیتهای کشوری - آن را خوب و کامل و دقیق و تمام انجام دهیم. به تعبیر معروف، برای آن کار، «سنگ تمام بگذاریم». اگر ملتی دارای «وجدان کار» باشد، محصول کار او خوب خواهد شد، و وقتی محصول کار نیکو شد، وضع اجتماعی، به طور قطع بهبود پیدا خواهد کرد. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۷۳/۱/۱).

۸-۳-۹. همت و کار مضاعف:

واقعیت این است که ما دویست سال - حداقل - از قافله‌ی پیشرفتهای بشری عقب ماندیم... عقب‌ماندگی یک ملت، درد بزرگی است، بیماری سختی است. این بیماری را با همت بلند و با تلاش پیگیر باید علاج کرد و درمان بخشید. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۸۷/۲/۱۷).

۸-۳-۱۰. استقلال اقتصادی

ما تا به کار ایرانی و سرمایه‌ی ایرانی احترام نگذاریم، تولید ملی شکل نمیگیرد؛ و اگر تولید ملی شکل نگیرد، استقلال اقتصادی این کشور تحقق پیدا نمیکند؛ و اگر استقلال اقتصادی یک جامعه‌ای تحقق پیدا نکرد - یعنی در مسئله‌ی اقتصاد نتوانست خودش تصمیم بگیرد و روی پای خود بایستد - استقلال سیاسی این کشور تحقق پیدا نمیکند؛ و اگر استقلال سیاسی یک جامعه‌ای تحقق پیدا نکرد، بقیه‌ی حرفها، جز حرف، چیز دیگری نیست. تا یک کشور اقتصاد خود را قوی نکند، پایدار نکند، متکی به خود نکند، مستقل نکند، نمیتواند از لحاظ سیاسی و فرهنگی و غیره تأثیرگذار باشد. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۲/۱۰).

۸-۳-۱۱. خودکفایی

خودکفایی؛ کشور در مسائل حیاتی و اساسی باید خودکفا باشد. نه اینکه از دیگران بکلی بی‌نیاز باشد، نه؛ اما اگر به کسی یا کشوری، در چیزی احتیاج دارد، طوری روابطش را تنظیم کند که اگر خواست آن را به دست آورد، دچار مشکل نشود؛ او هم چیزی داشته باشد که مورد نیاز آن کشور است؛ خودکفایی یعنی این. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۸۵/۸/۱۸).

۸-۳-۱۲. ایجاد صنایع دانش بنیان

ما باید این مسئله را جدی بگیریم؛ یعنی به مسئله‌ی علم و تکیه‌ی به علم در کشور اهمیت بدهیم؛ یعنی این را اساس کار قرار بدهیم. حرف ما در این چند ساله همین است. اگر چنانچه علم در بخشهای مختلف جدی گرفته شد، آن وقت این شرکتهای دانش‌بنیان که بر مبنای علم کار میکنند، تولید میکنند و ثروت‌آفرینی میکنند، خواهند توانست بتدریج اقتصاد کشور را به شکوفائی واقعی برسانند. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۵/۱۸).

۸-۳-۱۳. مقاومت در تحریم اقتصادی:

در راه پیشرفت، توقف ممنوع است؛ خودشگفتی ممنوع است؛ غفلت ممنوع است؛ اشرافیگری ممنوع است؛ لذت‌جوئی ممنوع است؛ به فکر جمع کردن زخارف دنیا افتادن، برای مسئولین ممنوع است. با این ممنوعیتهاست که میتوانیم به قله برسیم. ما

داریم در دامنه حرکت میکنیم. ما هنوز به قله نرسیده‌ایم؛ با آن فاصله داریم. آن روزی که ملت ایران به قله برسد، دشمنی‌ها تمام خواهد شد. آن روزی که ملت ایران به قله برسد، معارضه‌های خباثت‌آلود به پایان خواهد رسید. ما تا آن روز فاصله داریم. حرکت را باید بی‌وقفه ادامه دهیم. من به جوانها، به مسئولین، به دانشجویان، به علمای بزرگوار، به کسانی که توانائی سخن گفتن با مردم دارند، به کسانی که تأثیرگذاری بر روی اذهان مردم دارند، عرض میکنم: ما بایستی این حرکت به سمت پیشرفت را بی‌وقفه ادامه دهیم؛ هم در زمینه‌ی سیاست، هم در زمینه‌ی علم و فناوری، هم بخصوص در زمینه‌ی اخلاق و معنویت. خودمان را تهذیب کنیم، خودمان را اصلاح کنیم، عیوب خودمان را بشناسیم و درصدد رفع آن عیوب بربیائیم. اگر این کار را بکنیم، این موانعی که دشمنان ما بر سر راه ما ایجاد میکنند، اثر نخواهد گذاشت. تحریم اثری ندارد. تحریم نمیتواند ملت ایران را از حرکت به جلو باز بدارد. تنها اثری که این تحریمهای یکجانبه و چندجانبه بر روی ملت ایران میگذارد، این است که نفرت و دشمنی از غرب در دل مردم ما عمیق‌تر میشود. (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۳/۱۴).

۹. ارائه مدل مفهومی رهنمودهای رهبر معظم انقلاب

بررسی رهنمودهای رهبر معظم انقلاب درباره نقش اقتصاد مقاومتی به عنوان راهکار مدیریت تهدیدها در سازمان های دفاعی دانش بنیان با استفاده از روش تحلیل محتوا و ارائه مدل مفهومی نشان دهنده آن است که ایشان با دیدگاهی نظام دار، موارد مرتبط را هم از دیدگاه خرد و هم از دیدگاه کلان را مورد توجه قرار داده اند و ضمن ترسیم چشم انداز اقتصاد مقاومتی کشور در سازمان های دفاعی دانش بنیان، مسیر تحقق آن را به خوبی تبیین کرده اند. در نمودار ۱ مدل مفهومی رهنمودهای مقام معظم رهبری در این زمینه ترسیم شده است.

نمودار ۱. مدل مفهومی رهنمودهای رهبر معظم انقلاب درباره نقش اقتصاد مقاومتی به عنوان راهکار مدیریت تهدیدها در سازمان های دفاعی دانش بنیان

۱۰. نتیجه گیری و پیشنهادات:

نتایج بدست آمده از تحقیق حاضر نشان می دهد که با تحلیل داده های جمع آوری شده از متن سخنرانی های مقام معظم رهبری و همچنین سیاست های ابلاغی از طرف معظم له طبق متدلوژی تحلیل محتوا مفاهیم اصلی استخراج گردیده و چهارچوب مورد نظر براساس مدل سازی پدیدار گردید (نمودار ۱). این چهارچوب با بهره گیری از روش تحلیل محتوا مسیر تحقق چشم انداز اقتصاد مقاومتی سازمان های دفاعی دانش بنیان کشور را به عنوان هدف نهایی طی مفاهیم استخراج شده از دیدگاه های معظم له نمایان می سازد.

چهارچوب مفهومی ارائه شده برگرفته از رهنمودهای مقام معظم رهبری به خوبی مسیر حرکت در راستای تحقق چشم انداز اقتصاد مقاومتی دانش بنیان کشور که همانا کسب قدرت برتر دفاعی در منطقه را تبیین کرده و در این راستا الزامات، ارکان و راهبردهای اقتصاد مقاومتی دانش بنیان را مورد توجه قرار داده اند و ضمن توجه به مبانی پایه و اصول زیرساختی، با بهره گیری از الزامات اقتصاد مقاومتی و فرآیندهای مرتبط، چگونگی ایجاد مدیریت تهدیدها در سازمان های دفاعی دانش بنیان را تشریح می نماید.

از زمان ظهور اقتصاد، اندیشمندان این عرصه در پی ارایه تئوری در این زمینه بوده اند تا بتوانند به کمک آن افراد و سازمان ها را هدایت کنند. از سوی دیگر شکست مکتب های غیر الهی و عواقب نامطلوب آن دانشمندان و اندیشمندان را بر آن داشته است که به معنویت و ایمان روی آورند. اسلام به عنوان آخرین و کاملترین مکتب الهی بدون شک بهترین راه رسیدن به کمال و سعادت انسانهاست. رهنمودها و فرمایشات مقام معظم رهبری به عنوان ولی فقیه و جانشین امام زمان (ع) می تواند ضامن سعادت کشور باشد چنانچه حضرت امام خمینی (ره) فرمودند پشتیبان ولایت فقیه باشید تا به مملکت آسیبی وارد نشود. بنابراین رهنمودهای معظم له درباره نقش اقتصاد مقاومتی در سازمان های دانش بنیان کشور مورد بررسی قرار گرفته است.

لذا با عنایت به فرمایشات معظم له موارد زیر پیشنهاد می گردد:

- ۱- رعایت الگوی درست مدیریت مصرف در سازمان های دفاعی دانش بنیان
- ۲- استفاده حداکثری از زمان، مکان و تجهیزات
- ۳- حمایت از تولید ملی در سازمان های دفاعی دانش بنیان
- ۴- توجه به خودکفایی در سازمان های دفاعی دانش بنیان
- ۵- داشتن همت و کار مضاعف
- ۶- ایجاد کرسی های نظریه پردازی با عنایت به اقتصاد مقاومتی
- ۷- ایجاد مراکز فعال تحقیقاتی با عنایت به اقتصاد مقاومتی در سازمان های دفاعی دانش بنیان
- ۸- ایجاد بانک اطلاعات مرکزی در سازمان های دفاعی دانش بنیان
- ۹- ایجاد صنایع دانش بنیان
- ۱۰- ایجاد نهضت نرم افزاری و تولید دانش
- ۱۱- پژوهش در راستای نیاز کشور با عنایت به اقتصاد مقاومتی
- ۱۲- سرمایه گذاری جهت بومی سازی سازمان های دفاعی دانش بنیان
- ۱۳- ارتباط مراکز ش بنیان با صنعت و دانشگاه
- ۱۴- سپردن پروژه های سازمان های دفاعی دانش بنیان به مراکز تحقیقاتی و دانشگاه ها و اساتید جهت اجرا

۱۵- نظارت بر پیشرفت علمی پروژه های در دست اقدام

۱۶- توجه به استعدادها و سرمایه های فکری

منابع و مآخذ:

منابع فارسی

- ۱- پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ((www.leader.ir))
- ۲- داوینپورت، تامس؛ پروساک، لارنس (۱۳۷۹). مدیریت دانش. ترجمه حسن رحمان سرشت. تهران: نشر سایکو.
- ۳- رادینگ، آلن (۱۳۸۶). مدیریت دانش. مترجم محمد حسین لطیفی. تهران: سمت.
- ۴- رشیدزاده، فتح الله (۱۳۸۹). تربیت نظامی. تهران: دانشگاه افسری امام علی (ع).
- ۵- عدلی، فریبا (۱۳۸۴). مدیریت دانش حرکت به فراسوی دانش. تهران: انتشارات فراشناختی اندیشه.

منابع لاتین

- 6- Alavi, M; Kayworth, T. R; Lidner, D. E. (2006). An empirical examination of impudence of organizational culture on knowledge management practices. Journal of management information system, 22(3), 191-223.
- 7-CIO, Council. (2001). Managing Knowledge work: An Overview of Knowledge Management. London: Knowledge Management Working Group of the Federal Chief Information Officers Council. August Report, P. 32.
- 8- Davenport, T. H; Prusak, L. (1998). Working knowledge: how organizations manage what they know. Boston: Harvard Business School Press.
- 9- King, N. (1999). Knowledge management: applying manufacturing theory in knowledge – based industries. Management Accounting, 77(3), 38.
- 10- Liebowitz, J. (1999). Knowledge learning from management engineering. New York: CRC Press.
- 11- Moore, J. (1998). Knowledge management meets BP: KM efforts will flop unless they are tied to business process. CIO, 12(4), 65- 68.
- 12- Palanisamy, R. (2008). Organizational culture on knowledge management in ERP implementation: an empirical study. Journal of Computer Information Systems, 48(2), 100-120.
- 13-Prez, E. (1999). Knowledge Management in the library. Database. 22(2), 76.
- 14-Zins, Chaim. (2007). Conceptual approaches for defining data ,information, and knowledge. Journal Of the American Society for Information Science and Technology,